

خطبه پیامبر گرامی اسلام صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم

در غدیر خم - سال دهم هجرت

خطبه غدیر

عالم بزرگوار حضرت زین‌العابدین علیه‌السلام

موضوع غدیر یعنی نصب جانشین، یک ضرورتی بود که اگر آنچنان که تدبیر شده بود، «تدبیر رحمانی و الهی» و «تدبیر نبوی» عمل می‌شد، بدون تردید مسیر تاریخ بشر عوض می‌شد و امروز ما در جایگاه بسیار جلوتری از تاریخ طولانی بشریت قرار داشتیم.

بیانات امام خامنه‌ای در دیدار اساتید و دانشجویان دانشگاه امام صادق علیه‌السلام - ۱۳۸۴/۱۰/۲۹

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ
يَعَصِمُكَ مِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ

مائدة - ٦٧

الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَاتَّمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ
دِينًا

مائدة - ٣

عَامُ مَوْلَاهُ
فَحْرَمَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ نَزَى

الف) ترجمه فارسی	۱
حمد و ثنای الهی.....	۱
فرمان برای ابلاغ مطلبی مهم.....	۲
اعلام رسمی ولایت و امامت دوازده امام <small>علیهم السلام</small>	۳
معرفی امیرالمؤمنین <small>علیه السلام</small> به وسیله پیامبر <small>صلی الله علیه و آله</small>	۵
تأکید بر توجه مردم به مسأله امامت.....	۶
اشاره به کارشکنی‌های منافقان.....	۷
معرفی پیروان اهل بیت <small>علیهم السلام</small> و دشمنان آنها.....	۸
معرفی حضرت مهدی <small>علیه السلام</small>	۱۰
مطرح کردن بیعت.....	۱۱
بیان واجبات و محرمات.....	۱۱
بیعت گرفتن رسمی.....	۱۲
ب) متن عربی خطبه	۱۴
حمد و ثنای الهی.....	۱۴
فرمان برای ابلاغ مطلبی مهم.....	۱۵
اعلام رسمی ولایت و امامت دوازده امام <small>علیهم السلام</small>	۱۶
معرفی امیرالمؤمنین <small>علیه السلام</small> به وسیله پیامبر <small>صلی الله علیه و آله</small>	۱۸
تأکید بر توجه مردم به مسأله امامت.....	۱۹
اشاره به کارشکنی‌های منافقان.....	۲۰
معرفی پیروان اهل بیت <small>علیهم السلام</small> و دشمنان آنها.....	۲۱
معرفی حضرت مهدی <small>علیه السلام</small>	۲۳
مطرح کردن بیعت.....	۲۳
بیان واجبات و محرمات.....	۲۴
بیعت گرفتن رسمی.....	۲۵

الف) ترجمه فارسی

❖ حمد و ثنای الهی

۱ - حمد و ستایش پروردگاری را که در عظمت یکتا و در وحدانیت بی‌همتاست؛ سلطنت او با عظمت و در اداره امور خلاق مقتدر و به همه مخلوقات دانا و در همه جا حاضر و ناظر و قدرت او بر همه موجودات غالب است. بزرگی که ازلیست و ستوده‌ای که زوال ندارد.

۲ - آفریننده آسمان‌ها و گستراننده کهکشان‌ها و فرمانروای مطلق زمین و آسمان‌هاست، منزّه و مقدّس است خداوندی که فرشتگان و روح‌القدس مخلوقات اویند. افاضه فیضش جمیع موجودات را احاطه نموده و نعم بی‌پایانش بر خلائق گسترده شده؛ همه را می‌بیند و هیچ چشمی جز دیده عقل او را نخواهد دید. بخشنده و بردبار و غفور است، رحمت او همه چیز را فرا گرفته و بندگان را به وقوف اسرار آفرینش منت نهاده است، به انتقام متمرّدین شتاب نمی‌فرماید و گنه‌کاران و ستمکاران را بزودی به عقوبت نمی‌گیرد.

۳ - به اسرار بندگان دانا و به رازهای درونی آنها بینا و هیچ اندیشه‌ای از او پنهان نیست. نهفته‌ای بر او متشبه نمی‌گردد. علم او جمیع موجودات را فرا گرفته و بر هر چیز غالب و قاهر و قدرت او بر همه اشیاء تسلط دارد. خداوندی که مثل و مانند ندارد؛ پدیدآورنده کائنات و به وجود آورنده مخلوقات هنگامی که همه چیز در عدم بوده است، پاینده‌ای که به عدل و داد حکومت می‌فرماید؛ خدایی جز او نیست، توانا و دانا است.

۴ - او برتر از آنست که ادراکات، مقام ذاتش را درک نمایند و اوست که به همه افکار و اندیشه‌های خلائق بینا و آگاه است. کسی نتواند او را وصف نماید و به اسرار آفرینش او از پنهان و آشکار راه یابد مگر آنکه خود، او را راهنمایی فرماید.

۵ - و گواهی می‌دهم که نور ذات جمالش همه آفرینش را فرا گرفته و پرتو افاضات و انوار رحمانیتش کران تا کران هستی را مشعشع نموده و امر و فرمان او در تمام کائنات حکمفرماست. مقدرات و سرنوشت عالم وجود به قدرت کامله او بدون مشورت و کمک تحقق می‌یابد و در آن تغییر و تبدیلی راه ندارد،

۶ - آنچه به وجود آورده مثل و مانند نداشته و آنچه را که آفریده از کسی کمک نگرفته است. در آفرینش کائنات رنج و مشقت و نقشه و طرح نداشته است. آنچه خواسته موجود شده و آنچه را ایجاد فرموده نمایان گردیده است. او خدای یگانه‌ایست که جز او خالق وجود ندارد. صنع او حکیمانه و آفرینش او نیکوست، دادگری که ظلم و جور ندارد. و بزرگواری که بازگشت همه امور به سوی اوست.

۷ - و شهادت می‌دهم که هر موجودی در پیشگاه با عظمتش متواضع و فروتن است و هر چیزی در برابر هیبت و قدرتش حقیر و ناچیز است،

۸ - مالک تمام ملک وجود و گرداننده همه گرات موجود است، خورشید و ماه به فرمان او بوده و هر یک در مجرای حرکت خود برای مدتی که خواست اوست در گردشند، روشنایی روز را به تاریکی شب می‌پوشاند و ظلمت شب را به روشنایی روز مبدل می‌نماید، چرخ آفرینش شب و روز شتابان در حرکتند. او قهاریست که طاعی سرکش را از پای در می‌آورد و هر شیطان متمرد را هلاک می‌گرداند،

۹ - کسی با او منازعه نکند و برای او شبیه و نظیری وجود ندارد. یگانه‌ایست که نیاز ندارد، نه زاییده و نه زاییده شده و کسی با او هم‌تا نیست. خدایی که یگانه است و پروردگاری که با عظمت است، آنچه اراده فرماید موجود می‌گردد و به آنچه موجود کرده آگاه است، اوست که می‌میراند و حیات می‌بخشد. تهی دست می‌کند و بی‌نیاز می‌گرداند، می‌خنداند و می‌گریاند، باز می‌دارد و عطا می‌فرماید. مُلک هستی از آن او و ستایش برای او و خیر و سعادت به دست اوست و بر انجام هر کاری قادر است.

۱۰ - شب را به روز می‌آورد و روز را به شب می‌گرداند؛ نیست خدایی مگر خدای بخشنده و آمرزنده. دعا را اجابت می‌فرماید و عطای خود را زیاد می‌گرداند. آمار و شماره آفرینش خود را دارد، آفریننده همه خلائق از جنّ و انس می‌باشد، هیچ کاری بر او دشوار نیست، در فریادرسی بیچارگان ملول نمی‌شود و اصرار درخواست‌کنندگان او را نمی‌آزارد، حافظ نیکوکاران و توفیق‌بخش رستگاران و ولی نعمت جهانیان است. خداوندی که سزاوار است همه خلائق شکرگزار او باشند.

۱۱ - در آسایش و راحتی و در شدت و سختی و در همه حال او را ستایش می‌نمایم. و به او ایمان دارم و فرشتگان و کتاب‌های آسمانی و پیغمبرانش را تصدیق می‌کنم، امر او را می‌شنوم و فرمان او را اطاعت می‌کنم و به رضای او عمل می‌نمایم و به آن چه برای من بخواهد راضی هستم. من با علاقه بندگی او را می‌نمایم و از عذاب او می‌ترسم. برای اینکه او خداوندی است که از عذاب او ایمن نتوان بود و جور و ستم بر هیچکس نخواهد فرمود.

❖ فرمان برای ابلاغ مطلبی مهم

۱۲ - اعتراف می‌کنم به بندگی خود و گواهی می‌دهم به خداوندی او و انجام می‌دهم آنچه را که به من وحی فرماید، اگر خودداری نمایم از ابلاغ آنچه به من وحی شده، می‌ترسم به بلایی مبتلا شوم که احدی نتواند از من دفع نماید هر چند تدبیر او زیاد باشد. خدایی جز او نیست، او به من اعلام فرموده که اگر نرسانم آنچه وحی شده، تبلیغ رسالت نکرده‌ام و خداوند ضمانت نموده که مرا حفظ فرماید و خداوند کریم برای حفظ من کافی است. خداوند بر من وحی فرستاده است: «به نام خداوند بخشنده مهربان، ای پیغمبر! برسان آنچه را که فرستاده شد به سوی تو از پروردگارت (در مورد خلافت حضرت علی(علیه السلام)) و اگر نرسانی تبلیغ رسالت نکرده‌ای و خداوند تو را از شرّ مردم حفظ خواهد نمود.»

۱۳ - ای مردم! در ابلاغ آنچه بر من وحی شده کوتاهی نکرده‌ام و برای شما سبب نزول این آیه را بیان می‌نمایم. جبرئیل علیه السلام سه بار بر من نازل شد و سلام پروردگار را به من ابلاغ نمود و پروردگار نامش سلام است و مرا مأمور نمود که در این محل قیام کنم و آنچه را وحی آورده به شما ابلاغ نمایم. اعلام می‌کنم که همه بدانند و سفید و سیاه آگاه شوند که علی بن ابیطالب برادر من و وصی من و جانشین من و امام بعد از من است و مقام او نسبت به من مانند مقام هارون نسبت به موسی است، جز آنکه پیغمبری بعد از من نخواهد آمد و او بعد از خدا و رسول ولی و پیشوا بر شماست و این فرمان را خداوند تبارک و تعالی صادر فرموده است. این آیه از کتاب خداست: «این است و جز این نیست، ولی شما خدا و رسول او هستید و آنکه ایمان آورده‌اند و اقامه نماز می‌نمایند و در حال رکوع زکات می‌دهند.» و علی بن ابیطالب اقامه نماز نمود و در حال رکوع زکات داد و او در هر حال رضای پروردگار را می‌جوید.

۱۴ - ای مردم! من از جبرئیل علیه السلام سؤال نمودم آیا ممکن است که خداوند مرا از ابلاغ این امر معاف فرماید؛ برای آنکه می‌دانم پرهیزکاران کم هستند و منافقین بسیارند. و فسادانگیزان گنه کار که به اسلام حيله و استهزا می‌کنند بی‌شمارند و خداوند تبارک و تعالی در قرآن آنها را معرفی می‌نماید که: آنها آنچه با زبان می‌گویند به آن ایمان ندارند و گمان می‌کنند این کار کوچکی است در حالیکه در پیشگاه خداوند بسیار بزرگ می‌باشد.

۱۵ - آنها مرا بسیار اذیت کردند و به من نسبت دادند که به هر سخن گوش می‌دهم و آن را قبول می‌نمایم و گمان کردند چنین هستم، برای آنکه با علی ملازم بودم و به او عنایت داشتم. تا اینکه خداوند عزوجل در پاسخ آنها وحی نازل نمود و چنین فرمود: «از ایشان کسانی هستند که پیغمبر را می‌آزارند و می‌گویند او «گوش» شده، بگو گوش دادن پیغمبر به صحبت دیگران خیر شماست زیرا او به خدا ایمان دارد و گفته‌های مؤمنین را تصدیق می‌نماید.» اگر بخواهم نام آنها را بیان نمایم، بیان می‌نمودم و اگر بخواهم آنها را معرفی کنم معرفی می‌کردم و اگر بخواهم آنها را نشان دهم، نشان می‌دادم

۱۶ - ولی به خدا سوگند درباره آنها بزرگواری می‌کنم و آنها را رسوا نمی‌نمایم و با همه این گذشت‌ها، خداوند از من راضی نمی‌شود مگر آنچه را وحی فرموده ابلاغ نمایم: سپس این آیه را تلاوت نمودند: «ای پیغمبر! برسان آنچه را وحی شد به سوی تو از پروردگارت درباره علی، و اگر نرسانی تبلیغ رسالت نکرده‌ای و خداوند تو را از شر مردم حفظ می‌نماید.»

❖ اعلام رسمی ولایت و امامت دوازده امام علیهم السلام

۱۷ - ای مردم! آگاه باشید که خداوند علی را سرپرست و پیشوا بر شما قرار داده و به این سمت منصوب نموده و اطاعت او را بر مهاجر و انصار و همه مردم واجب فرموده است، شهری و بیابانی، عجم و عرب، بنده و آزاد، کوچک و بزرگ، سفید و سیاه هر که خدا را می‌پرستد باید فرمان علی را اطاعت کند و گفتار او را تصدیق نماید و امر او را انجام دهد. محروم از رحمت حق است کسی که مخالفت با او کند، مشمول رحمت پروردگار است کسی که از او پیروی نماید، با ایمان است کسی که او را تصدیق نماید، غفران الهی برای او و برای کسانی است که از او اطاعت کنند.

۱۸ - ای مردم! این آخرین جایگاهی است که من برای رساندن امر پروردگار قیام نموده‌ام، بشنوید و اطاعت کنید و تسلیم فرمان پروردگار خود باشید. خداوند عزوجل آفریننده و ولی نعمت و معبود شماست و بعد از خداوند رسولش محمد ﷺ سرپرست شماست که هم اکنون مخاطب با شما می‌باشد و بعد از من علی سرپرست شماست که به امر پروردگارتان به این سمت منصوب شده است و بعد از علی پیشوایی امت در اولادش که فرزندان من از نسل او هستند خواهد بود و تا روز قیامت حجّت خدا بر خلق می‌باشند، روزی که خدا و رسول او را ملاقات می‌کنید.

۱۹ - حلالی نیست مگر آنچه را که خداوند حلال فرموده و حرامی نیست مگر آنچه را که خداوند حرام فرموده، و آنچه را که خداوند از حلال و حرام به من تعلیم فرموده و من نیز تمام آنچه خداوند از کتاب خود و حلال و حرامش تعلیم نموده است، همه را به علی آموخته‌ام.

۲۰ - ای مردم! هیچ علمی نیست مگر آنکه خداوند آن را به من آموخت و هر دانشی که به من آموخته شد، من آن را به علی پیشوای پرهیزکاران آموختم و دیگر دانشی نیست مگر آنکه به علی تعلیم کرده‌ام و او پیشوای بزرگ و آشکار شماست.

۲۱ - ای مردم! مبادا علی را تنها بگذارید و از او دوری کنید و از پیشوایی او سرپیچی نموده و تکبر نمایید، او تنها کسی است که شما را به سوی حق رهبری می‌نماید و به حق عمل می‌کند و باطل را محو می‌نماید شما را از باطل باز می‌دارد، و از ملامت ملامت‌کنندگان در راه خدا بیمی ندارد.

۲۲ - علی اول کسی است که ایمان به خدا و رسول او آورد و برای حفظ جان رسول خدا جانبازی نمود.

۲۳ - و او اول کسی است که با رسول خدا پروردگار را عبادت می‌کرد، هنگامی که احدی از مردان، غیر از او با من خدا را عبادت نمی‌کرد.

۲۴ - ای مردم! علی را بزرگ شمارید، که خداوند او را فضیلت داده و به فرمان او باشید که خداوند او را به خلافت منصوب نموده است.

۲۵ - ای مردم! علی پیشوای شما از طرف خداست و خداوند هرگز عذر کسی را که منکر پیشوایی او باشد نمی‌پذیرد و چنین شخصی آمرزیده نخواهد شد. هر که فرمان پروردگار را درباره پیشوایی علی رد کند بر خداست که او را عذاب نماید عذاب دردناکی که هرگز پایان نداشته باشد. پس ای مردم! بترسید از اینکه با علی مخالفت کنید و بترسید از آتشی که هیزم آن سنگ و اندام گنه‌کاران باشد، این آتشی است که بر کافران مهیا شده است.

۲۶ - ای مردم! به خدا سوگند پیغمبران خدا همه به رسالت من بشارت داده‌اند و من خاتم پیغمبران و رسولان هستم و حجّت خدا بر تمام مخلوقات زمین و آسمان‌ها می‌باشم، هر که در رسالت من شک کند کافر است و به کفر زمان جاهلیت خواهد بود و هر که در یکی از گفتارهای من شک کند محققاً در همه گفتارهای من شک خواهد داشت و مأوایش جهنم است.

۲۷ - ای مردم! خداوند با این فضیلت که به من عطا فرموده بر من منت نهاده و این احسانی است از طرف پروردگار من، نیست معبودی جز او و تا جهان برقرار و روزگار پایدار است حمد و ستایش من همیشه بر او باد.

۲۸ - ای مردم! علی را فضیلت و برتری دهید که بعد از من افضل بر همه مردم از زن و مردم می باشد. خداوند روزی خلاق را به سبب ما فرستاده و نظام آفرینش را به واسطه ما پایدار فرموده است، دور از رحمت خدا است، دور از رحمت خدا است، غضب خدا بر اوست، غضب خدا بر اوست، کسی که گفتار مرا رد کند و پیشوایی علی را قبول ننماید. آگاه باشید که جبرئیل از جانب پروردگار به من خبر داده که خداوند تبارک و تعالی فرموده است: هر که علی را دشمن بدارد و پیشوایی او را قبول ننماید، لعنت و غضب من بر او باد، پس باید هر کس بنگرد برای فردای قیامت چه فرستاده است. بترسید از خدا اگر با علی مخالفت نمایید، و بترسید از لغزشی که پس از ثبات و استقامت شما رخ دهد، خداوند به هر چه می کنید آگاه است.

۲۹ - ای مردم! علی طرفدار حق است و خداوند در کتاب خود فرموده است: «متمردین، هنگام مرگ حسرت و اندوه می برند که چرا از طرفداری حق دوری کرده اند.»

۳۰ - ای مردم! در فهم معانی قرآن دقت و تأمل نمایید و آیات کتاب خدا را بفهمید، به محکمت آن توجه داشته باشید و در متشابهات از هوای نفس پیروی نکنید، به خدا سوگند هرگز روشن نمی نماید بر شما نواهی قرآن را و واضح نمی کند بر شما تفسیر کتاب خدا را به جز کسی که من دست او را گرفته ام و نزد خود قرار داده ام و بازوی او را بلند کرده ام و اعلام می کنم هر که من پیشوای او هستم علی پیشوای او می باشد و او علی بن ابیطالب برادر و وصی من است و پیشوایی او بر شما از جانب پروردگار عزوجل بر من وحی گردیده است.

۳۱ - ای مردم! بدانید علی و پاکان از اولاد من ثقل اصغر و قرآن ثقل اکبر است و هر کدام از آنها خبر دهنده یکدیگرند و مطابقت با هم دارند و هرگز از هم جدا نخواهند شد تا در قیامت بر من وارد شوند. آنان امانت خداوند در میان مردم و فرمانروای خدا در زمین می باشند. آگاه باشید که من امر رسالت را ادا کردم،

۳۲ - آگاه باشید که آنچه باید برسانم رساندم، آگاه باشید که به شما شنوندم، آگاه باشید که بر شما آشکار نمودم، آگاه باشید که خداوند عزوجل فرمود و من هم از جانب پروردگار تبارک و تعالی گفتم،

۳۳ - آگاه باشید که امیرالمؤمنین غیر از برادرم علی نیست و این منصب بعد از من بر احدی غیر از علی نخواهد بود.

❖ معرفی امیرالمؤمنین علیه السلام به وسیله پیامبر صلی الله علیه و آله

۳۴ - آنگاه بازوی علی علیه السلام را گرفت و بلند نمود و این اولین مرتبه ای بود که پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله دست خود را تا این حد بالا برد، به حدی که پاهای علی علیه السلام محاذی زانوی پیغمبر صلی الله علیه و آله قرار گرفت سپس فرمود:

۳۵ - ای مردم! این علی برادر من و وصی من و مخزن دانش من و جانشین من بر امت و مفسر کتاب خداوند عزوجل می‌باشد. او کسی است که شما را به قرآن دعوت می‌نماید و عامل است به آنچه مورد رضای پروردگارا است. او با دشمنان قرآن به جنگ برمی‌خیزد و با آنهایی که پیرو قرآن هستند دوستی می‌نماید. و مردم را از مصیبت خدا باز می‌دارد.

۳۶ - او جانشین رسول خدا و امیرمؤمنان و راهنمای مردم است و به امر خداوند با عهدشکنان و ستمگران و آنهایی که از دین خارج شده‌اند جاهد می‌نماید،

۳۷ - آنچه می‌گویم از نزد خود نمی‌گویم، بلکه به فرمان خداوند می‌گویم. خدایا! دوست بدار هر که علی را دوست دارد، دشمن بدار هر که علی را دشمن دارد، و دور گردان از رحمت خود آنهایی که پیشوایی او را انکار کنند و غضب فرما بر کسانی که حق او را غضب کنند.

۳۸ - پروردگارا! تو این فرمان را بر من نازل فرمودی و پیشوایی امت را بعد از من مخصوص علی ولی خود قرار دادی و دستور دادی که مردم را از آن آگاه نمایم و او را به پیشوایی منصوب گردانم و به این سبب دین را بر بندگانت کامل و نعمت را بر آنها تمام گردانیدی و از بندگانت به داشتن دین اسلام راضی شدی و فرمودی: «هر کس دینی غیر از اسلام اختیار نماید هرگز از او قبول نخواهد شد و در قیامت از زیانکاران است.»

۳۹ - پروردگارا! تو را شاهد می‌گیرم و شهادت تو بر من کافیهست که من فرمان تو را رساندم.

❖ تأکید بر توجه مردم به مسأله امامت

۴۰ - ای مردم، خداوند عزوجل به سبب پیشوایی علی دین شما را کامل فرمود، پس کسانی که به پیشوایی او و فرزندان من که از صلب او هستند و بعد از او در مقام او قرار خواهند گرفت و تا روز قیامت پیشوای امت می‌باشند نگرند، روز قیامت که بر خداوند عزوجل وارد شوند، اعمال آنها باطل و تباه گشته است و در آتش منزل و مأوای ابدی خواهند داشت و تخفیفی از عذاب بر آنها نخواهد بود و مورد نظر لطف قرار نخواهند گرفت.

۴۱ - ای مردم! این علی بهتر از شما مرا یاری می‌کند و از شما نزد من سزاوارتر و نزدیک‌تر و عزیزتر است و خداوند عزوجل و من از او راضی هستیم. هیچ آیه رضایتی در قرآن نازل نشده مگر درباره او است و هیچ خطابی بر مؤمنین نشده مگر از او شروع شده و هیچ آیه مدحی در قرآن نازل نشده مگر در مورد اوست و شهادت به بهشت در سوره «هل اتی» داده نشده مگر برای او و برای احدی غیر از او آن سوره نازل نشده است و غیر او را مدح نفرموده است.

۴۲ - ای مردم! او یاری کننده دین خدا و جدال کننده از جانب رسول خداوند است، او پرهیزکار و پاکیزه و راهنما و راه یافته است، پیغمبر شما بهترین پیغمبران و جانشین او بهترین جانشینان و فرزندان او بهترین جانشینان می‌باشند. ای مردم! نسل هر پیغمبری از صلب اوست و نسل من از صلب علی خواهد بود.

۴۳ - ای مردم! شیطان با حسدی که داشت به وسوسه آدم را از بهشت بیرون کرد، مبادا شما حسد برید که اعمالتان باطل شود و قدم‌هایتان بلغزد. همانا آدم علیه السلام به سبب یک خطا بر زمین هبوط نمود در حالیکه او برگزیده خداوند عزوجل بود، پس چگونه است کفر شما و حال آنکه بعضی از شما دشمنان خدا خواهید بود.

۴۴ - آگاه باشید که دشمنی با علی نمی‌کند مگر کسی که بدبخت است و دوستی با او نمی‌ورزد مگر کسی که پرهیزکار است. ایمان به او نمی‌آورد مگر کسی که ایمان او خالص باشد. به خدا سوگند که سوره «عصر» در مورد علی نازل شده است: به نام خداوند بخشنده مهربان - قسم به عصر که بشر در زیانکاری است، تا پایان سوره.

۴۵ - ای مردم! خدا را گواه می‌گیرم که مأموریت خود را انجام دادم و فرمان خدا را به شما رساندم و بر فرستاده خدا وظیفه‌ای جز ابلاغ آشکار نمی‌باشد.

۴۶ - ای مردم! از خداوند بترسید و آنچه را که حق پرهیزکاری است عمل نمایید تا مسلمان بمیرید.

❖ اشاره به کارشکنی‌های منافقان

۴۷ - ای مردم! به خدا و رسول او، ایمان آورید و ایمان بیاورید به نوری که نازل شده به رسول او قبل از آنکه اعمالتان ناچیز شود و صورت‌هایتان به حسرت به عقب برگردد.

۴۸ - ای مردم! نور مطلق از جانب خداوند عزوجل می‌باشد و آن نور در طریق من و بعد از من در طریق علی و بعد او در طریق نسل او خواهد بود تا زمان حضرت قائم مهدی (علیه السلام)؛ آن کسی که حق را آشکار نماید و حق از دست رفته ما را به ما برگرداند. خداوند عزوجل ما را حجت خود قرار داده بر آنهایی که کوتاهی می‌کنند و دشمنی می‌ورزند و مخالفت و خیانت می‌نمایند و گنه‌کار و ستمکار می‌باشند از بین همه مردم جهان.

۴۹ - ای مردم! شما را از اعمال زشتتان می‌ترسانم و من فرستاده خداوند بر شما هستم و پیش از من هم رسولانی آمدند. آیا اگر من مردم یا کشته شدم شما به آیین پیشینیان خود بازگشت می‌نمایید؟ هر که از اسلام برگشته و به گذشتگان خود بپیوندد هرگز به خداوند ضرری نمی‌رساند و خداوند پاداش شکرگزاران را بزودی عطا می‌فرماید.

۵۰ - آگاه باشید که علی به شکیبایی و شکرگزاری موصوف است و بعد از او فرزندان من که از صلب او هستند صبور و شاکر می‌باشند.

۵۱ - ای مردم! بر خدا منت نگذارید که مسلمان شده‌اید و اگر منت نهید، خداوند بر شما غضب نموده و شما را به عذاب گرفتار می‌نماید، زیرا او مراقب اعمال شماست.

۵۲ - ای مردم! بزودی بعد از من پیشوایانی شما را به آتش دعوت می‌نمایند و آنها در قیامت یآوری نخواهند داشت.

۵۳ - ای مردم! بدانید که خداوند تبارک و تعالی و من از آنها بیزاریم.

۵۴ - ای مردم! بدانید که آنها با یاران و پیروانشان در درکات پست جهنم جای دارند و متکبران جایگاه بدی خواهند داشت.

۵۵ - آگاه باشید که آنها در صحیفه با هم جمع شوند، پس شما باید در موضوع صحیفه توجه نمایید. زیرا توطئه صحیفه همه را جز عده معدودی به گمراهی می کشاند.

۵۶ - ای مردم! من امامت و پیشوایی امت را به امانت به شما می سپارم و آن را به وراثت در فرزندان و اعقاب خود تا روز قیامت قرار می دهم. ای مردم! آنچه به ابلاغ آن مأمور بودم به شما رساندم و این ابلاغ حجتی است بر کسانی که حاضرند و آنهایی که غائب می باشند و کسانی که شاهدند و حضور دارند و آنهایی که حضور ندارند و کسانی که متولد نشده اند، پس باید حاضرین به غائبین و پدرها به فرزندها تا قیامت این پیام را برسانند.

۵۷ - به زودی امامت به صورت زمامداری و کشورداری غصب می گردد، لعنت خدا باد بر غصب کنندگان و آنهایی که غاصبین را یاری می نمایند. و پروردگار بزودی به حساب جنّ و انس رسیدگی می فرماید و آنگاه شعله هایی از آتش و مس گداخته بر متمرّدین می افروزد که نتوانند از خود دفع نمایند.

۵۸ - ای مردم! خداوند عزوجل شما را به حال خود واگذار ننموده که هر چه بخواهید انجام دهید، این آزادی عمل برای آنست که ناپاک از پاک جدا گردد و خداوند شما را به علم غیب آگاه ننموده است.

۵۹ - ای مردم! به خدا سوگند اهل شهرها و قریه ها هلاک نشدند مگر آنکه گفتار پیغمبران خود را تکذیب نمودند و خداوند هلاک می نماید کسانی را که ستمکار باشند، همچنانکه در کتاب خود نام آنها را ذکر فرموده است. این علی امام و پیشوای شماست و او از مواعید الهی می باشد و خداوند به آنچه وعده فرموده وفا می نماید.

۶۰ - ای مردم! بیشتر پیشینیان گمراه شدند و خداوند آنها را هلاک نمود و بازماندگان متمرّد را نیز هلاک خواهد نمود همچنانکه خداوند تبارک و تعالی فرماید: «آیا هلاک نکردیم گذشتگان را؟ همانطور هلاک می نماییم بازماندگان را و با گنهکاران چنین معامله خواهیم کرد. وای بر حال آنها روز قیامت اگر گفتار پیغمبران را تکذیب کرده باشند.»

۶۱ - ای مردم! خداوند به من امر و نهی فرموده و من به علی امر و نهی نمودم و علی آگاه شد به آنچه خداوند عزوجل به من امر و نهی فرموده است، پس بشنوید فرمان او را تا از غضب خداوند ایمن شوید و اطاعت کنید امر او را تا رستگار شوید و از نهی او احتراز کنید تا سعادت مند گردید و به میل او عمل نمایید و راه خود را از راه او جدا نسازید.

❖ معرفی پیروان اهل بیت علیهم السلام و دشمنان آنها

۶۲ - ای مردم! من صراط مستقیم الهی در میان خلائق هستم که شما را به پیروی از فرمان خدا امر می کنم و بعد از من علی صراط مستقیم خداوند می باشد و بعد از علی، فرزندان من از صلب او پیشوایان امت اند و مردم را به پیروی از فرمان خداوند دعوت نموده و در طریق حق راهنمایی می نمایند. سپس فرمود: «حمد و ستایش خدای را که پروردگار جهانیان است، خداوند بخشنده و مهربان است، صاحب روز پاداش است، پروردگارا تو را می پرستیم و از تو یاری می طلبیم، ما را به راه راست هدایت فرما، راه کسانی که بر آنها نعمت بخشیدی نه راه کسانی که بر آنها غضب نمودی و نه راه گمراهان.» سوره حمد درباره من و علی و عترت من نازل شده است و شامل حال آنها بوده و به آنها اختصاص دارد و

آنها دوستان خدا هستند و ترس و وحشتی بر آنها نیست و محزون هم نخواهند شد. آگاه باشید حزب خداوند غالب است.

۶۳ - آگاه باشید دشمنان علی اهل تفرقه و نفاق و دشمن یکدیگر بوده و از نظر خصلت برادران شیاطین هستند که بعضی بر بعض دیگر وحی و الهام می‌نمایند و گفتار ناهنجار آنها از روی غرور و جهل می‌باشد.

۶۴ - آگاه باشید دوستان علی و فرزندانش ایمان آورندگان به خدا هستند که خداوند عزوجل در کتاب خود آنها را چنین توصیف می‌فرماید: «ای پیغمبر! نمی‌یابی مردمی را که به خدا و روز قیامت ایمان داشته باشند و با دشمنان خدا و رسول دوستی نمایند اگر چه آنها از پدران یا فرزندان یا برادران یا اقوام ایشان باشند، خداوند ایمان را در دل‌هایشان قرار داده است و آنها را از جانب خود یاری می‌فرماید و آنها به بهشت‌هایی داخل می‌شوند که در زیر درختان آن جوی‌ها روان است و در آنجا جاویدان بوده و خداوند از آنها راضی و آنها هم از خدا راضی می‌باشند و آنها حزب خدا هستند و حزب خدا رستگار خواهد بود.»

۶۵ - آگاه باشید دوستان علی و عترت من را خداوند تبارک و تعالی چنین توصیف می‌فرماید: «آنها کسانی هستند که ایمان آورده و ایمانشان را به ظلم آلوده ننموده‌اند. آنها ایمن از عذاب پروردگار می‌باشند و رستگار خواهند بود.»

۶۶ - هشدار! یاران پیشوایان به باور رسیده گان اند و دور از تردید و انکار! (حجرات/۱۵)

۶۷ - آگاه باشید دوستان علی و عترت من کسانی هستند که داخل بهشت می‌شوند و در امن و امان می‌باشند و فرشتگان را ملاقات می‌نمایند در حالیکه به آنها خیر مقدم می‌گویند: «نوید می‌دهند که شما در بهشت جاویدان هستید.»

۶۸ - آگاه باشید دوستان علی و عترت من کسانی هستند که بدون حساب داخل بهشت خواهند شد.

۶۹ - هشدار! دشمنان امامان، در آتش درآیند ... (نساء/۱۰)

۷۰ - آگاه باشید دشمنان علی و عترت کسانی هستند که غرّش جهنّم را می‌شنوند و لهیب آتش را که در فوران است می‌بینند و هر دسته‌ای که داخل در جهنّم شوند دسته دیگر را لعنت می‌نمایند.

۷۱ - و خداوند در وصفشان فرماید: «هرگاه امتی در جهنّم درآید همتای خود را نفرین کند تا آن که تمامی آنان به یکدیگر بییونند، پسینیان به پیشینیان گویند پروردگارا! اینان ما را گمراه کردند پس بر آنان کیفر دوچندان از آتش فرود آور، خداوند فرماید برای هر دو گروه کیفر دوچندان خواهد بود و لیکن شما نمی‌دانید.» (اعراف/۳۸)

۷۲ - آگاه باشید دشمنان علی و عترت من کسانی هستند که خداوند درباره آنها چنین می‌فرماید: «هنگامی که گروهی را در جهنّم می‌ریزند، خازنین جهنّم از آنها سؤال می‌نمایند: آیا پیامبری که شما را از عذاب بترساند بر شما نیامد؟ در جواب گویند: آری آمد، ولی ما گفتار او را تکذیب نمودیم و به او گفتیم که بر تو چیزی نازل نشده و تو در گمراهی آشکار می‌باشی.»

۷۳ - آگاه باشید دوستان علی و عترت من کسانی هستند که در خفا و پنهانی از پروردگار خود ترسانند و ایمان آنها سبب ارزش و پاداش بزرگ بر آنها خواهد بود.

۷۴ - ای مردم! بین بهشت و جهنم تفاوت بسیار است،

۷۵ - دشمن ما کسی است که خداوند او را مذمت کرده و لعنت نموده است، و دوست ما کسی است که خداوند او را مدح نموده و دوست خود خوانده است.

۷۶ - هان مردمان! همانا من اندازگرم و علی بشارت دهنده!

۷۷ - ای مردم! بدانید من ترساننده هستم و علی راهنماست.

۷۸ - ای مردم! من پیامبر هستم و علی جانشین من است.

۷۹ - هان مردمان! من رسول ام و علی امام و وصی پس از من است و پس از او امامان، فرزندان اویند. آگاه باشید من والد آنان و ایشان از صلب اویند.

❖ معرفی حضرت مهدی (عج) ❖

۸۰ - آگاه باشید آخرین راهنمای امت هم از خاندان ما می‌باشد و او حضرت قائم مهدی است. درود خداوند بر او باد. آگاه باشید او بر کلیه ملل با ادیان مختلف پیروز می‌گردد. آگاه باشید او از ظالمین انتقام می‌گیرد. آگاه باشید او تمام دژها را فتح نموده و ویران می‌گرداند. آگاه باشید او مشرکین را از هر نژاد و ملتی باشد نابود می‌نماید.

۸۱ - آگاه باشید او انتقام خون دوستان خدا را می‌گیرد. آگاه باشید او یاور دین خداوند عزوجل می‌باشد.

۸۲ - آگاه باشید او کشتیبان دریای مواج و سامان‌بخش زندگی متلاطم خلایق است، آگاه باشید او فضل و برتری دانایان و جهل و بی‌خردی نادانان را می‌داند. آگاه باشید او برگزیده خداوند و منتخب او می‌باشد. آگاه باشید او وارث علوم است و علم او به تمام علوم احاطه دارد.

۸۳ - آگاه باشید او گزارش دهنده فرمان خداوند عزوجل می‌باشد و احکام الهی را روشن می‌نماید. آگاه باشید او درست کردار است و در انجام امور پایدار و استوار می‌باشد. آگاه باشید امور خلایق به او تفویض شده است.

۸۴ - آگاه باشید پیامبران گذشته همه به وجود او بشارت داده‌اند.

۸۵ - آگاه باشید او آخرین حجت خداوند است و بعد از او حجتی نخواهد بود و در جهان حقی نیست مگر با او و علم و دانشی نیست مگر نزد او.

۸۶ - آگاه باشید هیچ کس بر او غلبه نمی‌نماید و کسی بر او پیروز نمی‌گردد. آگاه باشید او ولی خدا در زمین می‌باشد و حکم و فرمان او حکم و فرمان خداوند است و پروردگار او را به اسرار آفرینش خود از پنهان و آشکار آگاه ساخته است.

❖ مطرح کردن بیعت

- ۸۷ - ای مردم! آنچه لازم بود برای شما روشن نمودم و به شما فهماندم و بعد از من علی آنچه لازم باشد به شما می‌فهماند.
- ۸۸ - پس از آنکه خطبه من پایان یافت شما را به همدستی و بیعت با علی دعوت می‌نمایم و بعد از آنکه من با او بیعت نمودم، شما با او بیعت نمایید و به او تبریک گوید.
- ۸۹ - آگاه باشید من با خداوند عهد و پیمان بسته‌ام و علی با من بیعت نموده است و من از طرف خداوند عزوجل از شما برای علی بیعت می‌گیرم، پس هر که عهدشکنی کند ضرر آن بر خود اوست.

❖ بیان واجبات و محرمات

- ۹۰ - ای مردم! سعی بین صفا و مروه از شعارهای خدایی است، هر کس حج خانه خدا نماید یا عمره به جای آورد گناهی بر او نمی‌باشد که بر صفا و مروه طواف نماید و کسی که کارهای نیک انجام دهد خداوند پاداش او را می‌دهد و به اعمال بندگان آگاه است.
- ۹۱ - ای مردم! به زیارت خانه خدا روید، هیچ خاندانی وارد مکه نشود مگر آنکه به لطف میزبان مستغنی گردد و هیچ خاندانی سربچی ننماید مگر آنکه فقیر و مستمند گردد.
- ۹۲ - ای مردم! هیچ بنده مؤمنی در مواقع حج توقف ننماید مگر آنکه خداوند گناهایش را ببخشد و چنانچه زمان وقوف مقتضی گردد و حج انجام نشود باید در سال دیگر انجام داده شود. ای مردم! حجاج مورد لطف خاص پروردگار می‌باشند و آنچه در راه خدا خرج نمایند برای آنها ذخیره خواهد بود و خداوند عمل هیچ نیکوکاری را ضایع نمی‌نماید.
- ۹۳ - ای مردم! زیارت خانه خدا را برای اکمال دین و انفاق در راه او انجام دهید و از آن جایگاه بر نگردید مگر آنکه از گناهان خود توبه نمایید و تصمیم بگیرید که دیگر هرگز مرتکب گناه نشوید.
- ۹۴ - ای مردم! نماز به پای دارید و زکات دهید آنچنان که خداوند تبارک و تعالی دستور فرموده است و اگر هر آینه مدت زمانی گذشت و شما در انجام فرامین الهی کوتاهی کردید و یا احکام را فراموش نمودید پس علی پیشوا و روشن‌کننده احکام الهی بر شماست، خداوند عزوجل او را بعد از من به این سمت منصوب فرموده است. و خداوند او را مانند من آفریده، هر چه از او سؤال نمایید به شما پاسخ می‌دهد و بر شما بیان می‌نماید آنچه را که نمی‌دانید.
- ۹۵ - آگاه باشید حلال و حرام احکام الهی بیش از آنست که من همه را یادآور شوم و شما را به تمام آنها آگاه نمایم ولی در این مقام شما را به حلال خدا امر می‌کنم و از حرام او نهی می‌نمایم و من مأمور هستم که به شما اتمام حجّت نمایم و برای قبول آنچه را که پروردگار عزوجل بر من نازل فرموده از شما برای علی امیرمؤمنان بیعت بگیرم و پیشوایان بعد از او را که از فرزندان من و نسل او می‌باشند به شما معرفی نمایم؛ پیشوایانی که قائم آن حضرت مهدی علیه السلام می‌باشد و تا روز قیامت حجت خدا بر خلق خواهد بود و به حق حکومت می‌فرماید.

۹۶ - ای مردم! من شما را به هر حلالی دلالت کردم و از هر حرامی نهی نمودم و هرگز نمی‌توانم از گفتار خود برگردم و آن را تغییر و تبدیل نمایم، بر شماست که آنها را یاد آورید و به خاطر بسپارید و به یکدیگر توصیه نمایید و آنها را تغییر و تبدیل ننمایید. آگاه باشید من مجدداً گفتار خود را تکرار می‌نمایم، نماز به پای دارید و زکات بدهید. امر به نیکی کنید و از منکر نهی نمایید

۹۷ - و آگاه باشید که بالاترین امر به معروف آن است که در گفتار من استوار و ثابت قدم بمانید و به کسانی که در این محل حضور ندارند گفتار مرا برسانید و آنها را به قبول آن وا دارید و از مخالفت با آن نهی نمایید. این فرمانی است که از جانب خداوند عزوجل صادر شده و من شما را به اطاعت از آن امر می‌نمایم و امر به معروف و نهی از منکر همان امر و نهی امام معصوم می‌باشد.

۹۸ - ای مردم! خداوند در قرآن به شما معرفی می‌نماید که امامان بعد از علی فرزندان او هستند. من هم به شما معرفی نمودم که آنها فرزندان من و علی می‌باشند چنانچه خداوند تبارک و تعالی در کتاب خود فرماید: «کلمه باقیه را در نسل او قرار دادیم»، و من شما را آگاه نمودم تا زمانی که قرآن و عترت من راهنمای شما باشند هرگز گمراه نخواهید شد.

۹۹ - ای مردم! از گناه دوری جوید و از روز قیامت بترسید، که خداوند عزوجل فرماید: «همانا زلزله قیامت با عظمت است.»

۱۰۰ - یاد مرگ و زمان حساب و سنجش اعمال را فراموش ننمایید همانگونه که سرانجام در دادگاه عدل خداوند به حساب شما رسیدگی می‌شود و جزای اعمال شما از نیک و بد داده خواهد شد. هر کس از فرمان خدا پیروی کرده باشد پاداش نیک به او اعطا شود و هر که نافرمانی از خدا کرده باشد از بهشت بهره‌ای نخواهد داشت.

❖ بیعت گرفتن رسمی

۱۰۱ - ای مردم! جمعیت شما بیشتر از آنست که یک یک با من بیعت نمایید، خداوند عزوجل مرا امر فرموده که با زبان از شما اقرار بگیرم برای پیشوایی علی امیرمؤمنان و امامان بعد از او که به شما معرفی نمودم؛ آنها فرزندان من از صلب او خواهند بود.

۱۰۲ - پس همه شما اقرار نمایید و همه بگویید شنیدیم و اطاعت می‌کنیم و راضی هستیم و فرمان می‌بریم از آنچه ابلاغ نمودی ما از طرف پروردگار برای پیشوایی علی و پیشوایی فرزندان او که امامان بعد از او خواهند بود. و بیعت می‌نماییم با دل‌ها و جان‌ها و زبان و دست خود و با این بیعت باقی هستیم تا زمانی که زنده‌ایم و زمانی که می‌میریم و بعد از مرگ که زنده می‌شویم و بیعت خود را تغییر و تبدیل نمی‌دهیم و شک نمی‌آوریم و مردد نمی‌شویم و از عهد خود بر نمی‌گردیم، و پیمان شکن نمی‌باشیم و از خدا اطاعت می‌نماییم و مطیع تو و فرمانبر علی امیرمؤمنان و فرزندان او می‌باشیم و اطاعت می‌کنیم امامانی را که اعلام نمودی از فرزندان تو از صلب علی بعد از حسن و حسین خواهند بود و تو مقام حسن و حسین را به خدا معرفی نمودی و منزلت آنها را در پیشگاه خداوند بیان داشتی و آنها بزرگواران و آقایان جوانان اهل بهشت می‌باشند و بعد از پدرشان علی و من، پیشوایان امت خواهند بود. ای مردم! باز هم بگویید

اطاعت می‌کنیم خدا و رسول او را و اطاعت می‌نماییم علی و حسنین و امامان پس از ایشان را و عهد و پیمان می‌بندیم با علی امیرمؤمنان با دل‌های خود و جان‌های خود و زبان‌های خود و بیعت می‌نماییم با کسی که با علی بیعت نموده است و اقرار می‌نماییم که هرگز این بیعت را تبدیل نکنیم و هرگز از آن سرپیچی ننماییم و در این بیعت خدا را شاهد می‌گیریم و خداوند برای شهادت کافست و تو هم بر ما شاهد باش و تمام کسانی که فرمانبر تو هستند از آنهایی که حضور دارند و آنهایی که حضور ندارند و فرشتگان و مؤمنین، همه بر ما شاهد باشید و شهادت خداوند بالاترین شهادت‌ها است.

۱۰۳ - ای مردم! آنچه را که می‌گویید خداوند صدای شما را می‌شنود و از ضمیر شما آگاه است، هر که پیروی نماید رستگار خواهد شد و هر که سرپیچی نماید ضرر آن بر خود اوست، هر که با علی بیعت نماید با خداوند عزوجل بیعت نموده است، و دست قدرت خداوند بالاترین قدرت‌هاست.

۱۰۴ - ای مردم! از خدا بترسید و با علی امیرمؤمنان بیعت نمایید و بدانید که او و فرزندان او حسن و حسین و پیشوایان بعد از آنها کلمه پاک و باقیه الهی در زمین می‌باشند، خداوند هلاک می‌نماید کسی را که حيله کند، و ترحم می‌فرماید بر کسی که وفادار بماند، پس هر که عهدشکنی کند به خود ستم کرده است.

۱۰۵ - ای مردم! آنچه را که با شما گفتم به دیگران بگویید و بر علی سلام دهید و او را امیرالمؤمنین بخوانید و بگویید: «پروردگارا! شنیدیم و اطاعت کردیم و آمرزش تو را می‌طلبیم و بازگشت ما به سوی تو می‌باشد.» و بگویید: «حمد و ستایش خدا را که ما را راهنمایی فرمود و اگر راهنمایی نمی‌نمود رستگار نمی‌شدیم.»

۱۰۶ - ای مردم! فضائل علی بن ابیطالب را خداوند عزوجل در قرآن ذکر فرموده و آن بیشتر از آن است که در یک مجلس بتوان بیان نمود. پس هر که به فضایل او آگاه شود و او را بشناسد، پیشوایی او را تصدیق نماید.

۱۰۷ - ای مردم! هر که از خدا و رسول و علی امیرمؤمنان و امامان بعد از او که به شما معرفی نمودم اطاعت کند محققاً به رستگاری بزرگی نائل شده است.

۱۰۸ - ای مردم! آنهایی که برای بیعت با علی سبقت گیرند و او را دوست بدارند و او را امیرمؤمنین بخوانند به نعم الهی در بهشت سرفراز خواهند شد.

۱۰۹ - ای مردم! سخنی گویند که خدا از شما راضی و خشنود گردد و اگر شما و همه مردم روی زمین کافر شوید هرگز ضرری به خدا نمی‌رسانید.

۱۱۰ - پروردگارا! مردان و زنان مؤمنه را بیمارز و کافران را مورد خشم خود قرار ده، حمد و ستایش مخصوص پروردگار عالمیان است.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(ب) متن عربی خطبه

❖ حمد و ثناى الهى

۱. اَلْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِى عَلَا فِى تَوْحِيدِهِ وَدَنَا فِى تَفَرُّدِهِ وَجَلَّ فِى سُلْطَانِهِ وَعَظَّمَ فِى أَرْكَانِهِ، وَأَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا وَهُوَ فِى مَكَانِهِ وَ

قَهَرَ جَمِيعَ الْخَلْقِ بِقُدْرَتِهِ وَبُرْهَانِهِ، حَمِيدًا لَمْ يَزَلْ، مَحْمُودًا لَا يَزَالُ (وَمَجِيدًا لَا يَزُولُ، وَمُؤْتِنًا وَمُعِيدًا وَكُلُّ أَمْرٍ إِلَيْهِ يَعُودُ).

۲. بَارِئُ الْمَسْمُوكَاتِ وَدَاحِى الْمَدْحُوتَاتِ وَجَبَّارُ الْأَرْضِينَ وَالسَّمَاوَاتِ، قُدُّوسٌ سُبُّوحٌ، رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ، مُتَفَضِّلٌ عَلَى جَمِيعِ مَنْ

بَرَأَهُ، مُتَطَوِّلٌ عَلَى جَمِيعِ مَنْ أَنْشَأَهُ يَلْحَظُ كُلَّ عَيْنٍ وَالْعُيُونُ لَا تَرَاهُ. كَرِيمٌ حَلِيمٌ ذُو أَنْاتٍ، قَدْ وَسَّعَ كُلَّ شَيْءٍ رَحْمَتُهُ وَ مَنْ عَلَيهِمْ

بِنِعْمَتِهِ. لَا يَعْجَلُ بِانْتِقَامِهِ، وَلَا يُبَادِرُ إِلَيْهِمْ بِمَا اسْتَحَقُّوا مِنْ عَذَابِهِ.

۳. قَدَقَمَ السَّرَائِرَ وَ عِلِمَ الضَّمَائِرَ، وَلَمْ تَخَفْ عَلَيْهِ الْمَكْنُونَاتُ وَلَا اسْتَبْهَتْ عَلَيْهِ الْخَفِيَّاتُ. لَهُ الْإِحَاطَةُ بِكُلِّ شَيْءٍ، وَالْغَلْبَةُ عَلَى كُلِّ

شَيْءٍ وَالْقُوَّةُ فِى كُلِّ شَيْءٍ وَالْقُدْرَةُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَكَيْسَ مِثْلَهُ شَيْءٌ. وَهُوَ مُنْشِئُ الشَّيْءِ حِينَ لَا شَيْءَ دَائِمٌ حَى وَقَائِمٌ بِالْقِسْطِ،

لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ.

۴. جَلَّ عَنْ أَنْ تُدْرِكَهُ الْأَبْصَارُ وَهُوَ يُدْرِكُ الْأَبْصَارَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ. لَا يَلْحَقُ أَحَدٌ وَصْفَهُ مِنْ مُعَايَنَةٍ، وَلَا يَجِدُ أَحَدٌ كَيْفَ هُوَ مِنْ

سِرٍّ وَ عِلَانِيَةٍ إِلَّا بِمَادَلٍّ عَزَّوَجَلَّ عَلَى نَفْسِهِ.

۵. وَأَشْهَدُ أَنَّهُ اللَّهُ الَّذِى مَلَأَ الدَّهْرَ قُدْسَهُ، وَالَّذِى يَغْشَى الْأَبَدَ نُورَهُ، وَالَّذِى يُنْفِذُ أَمْرَهُوَ بِالْمُشَاوَرَةِ مُشِيرٍ وَلَا مَعَهُ شَرِيكٌ فِى

تَقْدِيرِهِ وَلَا يُعَاوَنُ فِى تَدْبِيرِهِ.

٦. صَوَّرَ مَا ابْتَدَعَ عَلَى غَيْرِ مِثَالٍ، وَخَلَقَ مَا خَلَقَ بِلَا مَعُونَةَ مِنْ أَحَدٍ وَلَا تَكَلُّفٍ وَلَا اِخْتِيَالٍ. اُنْشَأَهَا فَكَانَتْ وَبَرَّأَهَا فَبَانَتْ. فَهُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمُتَّقِنُ الصَّنْعَةَ، الْحَسَنُ الصَّنِيعَةَ، الْعَدْلُ الَّذِي لَا يَجُورُ، وَالْأَكْرَمُ الَّذِي تَرْجِعُ إِلَيْهِ الْأُمُورُ.

٧. وَأَشْهَدُ أَنَّهُ اللَّهُ الَّذِي تَوَاضَعَ كُلُّ شَيْءٍ لِعَظَمَتِهِ، وَذَلَّ كُلُّ شَيْءٍ لِعِزَّتِهِ، وَاسْتَسَلَّمَ كُلُّ شَيْءٍ لِقُدْرَتِهِ، وَخَضَعَ كُلُّ شَيْءٍ لِهَيْبَتِهِ.

٨. مَلِكُ الْأَمْلاَكِ وَ مُمْلِكُ الْأَفْلاَكِ وَ مُسَخِّرُ الشَّمْسِ وَالْقَمَرِ، كُلُّ شَيْءٍ يَجْرِي لِأَجْلِ مُسَمَى. يُكَوِّرُ اللَّيْلَ عَلَى النَّهَارِ وَيُكَوِّرُ النَّهَارَ عَلَى اللَّيْلِ يَطْلُبُهُ حَتَّى آتَى. قَاصِمٌ كُلِّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ وَ مُهْلِكٌ كُلِّ شَيْطَانٍ مَرِيدٍ.

٩. لَمْ يَكُنْ لَهُ ضِدٌّ وَلَا مَعَهُ نِدٌّ أَحَدٌ صَمَدٌ لَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفْوًا أَحَدٌ. إِلَهٌ وَاحِدٌ وَرَبُّ مَا جَدُّ يَشَاءُ فَيَمْضِي، وَيُرِيدُ فَيَقْضِي، وَيَعْلَمُ فَيَحْصِي، وَيَمِيتُ وَيُحْيِي، وَيُفْقِرُ وَيُغْنِي، وَيُضْحِكُ وَيَبْكِي، (وَيُدْنِي وَيُبْعِدِي) وَيَمْنَعُ وَيُعْطِي، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.

١٠. يُوَلِّجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُوَلِّجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ، لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْغَفَّارُ. مُسْتَجِيبُ الدُّعَاءِ وَمُجْزِلُ الْعَطَاءِ، مُحْصِي الْأَنْفَاسِ وَرَبُّ الْجَنَّةِ وَالنَّاسِ، الَّذِي لَا يُشْكَلُ عَلَيْهِ شَيْءٌ، وَلَا يَضْجُرُهُ صِرَاحُ الْمُسْتَصْرِخِينَ وَلَا يُبْرِمُهُ إِلْحَاحُ الْمَلْحِينَ. الْعَاصِمُ لِلصَّالِحِينَ، وَالْمَوْقِفُ لِلْمُفْلِحِينَ، وَمَوْلَى الْمُؤْمِنِينَ وَرَبُّ الْعَالَمِينَ. الَّذِي اسْتَحَقَّ مِنْ كُلِّ مَنْ خَلَقَ أَنْ يَشْكُرَهُ وَيَحْمَدَهُ (عَلَى كُلِّ حَالٍ).

١١. أَحْمَدُهُ كَثِيرًا وَأَشْكُرُهُ دَائِمًا عَلَى السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ وَالشَّدَّةِ وَالرَّخَاءِ، وَأُؤْمِنُ بِهِ وَبِمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ. أَسْمَعُ لِأَمْرِهِ وَأَطِيعُ وَأُبَادِرُ إِلَى كُلِّ مَا يَرْضَاهُ وَأَسْتَسَلِمُ لِمَاقِضِهِ، رَغْبَةً فِي طَاعَتِهِ وَخَوْفًا مِنْ عِقُوبَتِهِ، لِأَنَّهُ اللَّهُ الَّذِي لَا يُؤْمِنُ مَكْرَهُ وَلَا يُخَافُ جَوْرَهُ.

❖ فرمان براس ابلاغ مطلبی مهم

١٢. وَأَقْرَبُهُ عَلَى نَفْسِي بِالْعِبُودِيَّةِ وَأَشْهَدُ لَهُ بِالرُّبُوبِيَّةِ، وَأُوَدِّي مَا أُوْحِي بِهِ إِلَيَّ حَذْرًا مِنْ أَنْ لَا أَفْعَلَ فَتَحِلَّ بِي مِنْهُ قَارِعَةٌ لَا يَدْفَعُهَا عَنِّي أَحَدٌ وَإِنْ عَظُمَتْ حِيلَتُهُ وَصَفَتْ خُلَّتُهُ - لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ - لِأَنَّهُ قَدْ عَلَّمَنِي أَنِّي إِنْ لَمْ أُبَلِّغْ مَا أَنْزَلَ إِلَيَّ (فِي حَقِّ عَلَيٍّ) فَمَا بَلَّغْتُ رِسَالَتَهُ، وَقَدْ ضَمِنَ لِي تَبَارَكَ وَتَعَالَى الْعِصْمَةَ (مِنَ النَّاسِ) وَهُوَ اللَّهُ الْكَافِي الْكَرِيمُ. فَأُوْحِي إِلَيْ: (بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أَنْزَلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ - فِي عَلَيٍّ يَعْنِي فِي الْخِلَافَةِ لِعَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ - وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ).

١٣. معاشر الناس، ما قصرت في تبليغ ما أنزل الله تعالى إلي، وأنا أبين لكم سبب هذه الآية: إن جبرئيل هبط إلى مراراً ثلاثاً يأمرني عن السلام ربي - وهو السلام - أن أقوم في هذا المشهد فأعلم كل أبيض وأسود: أن علي بن أبي طالب أخى وصي و خليفتي (على أمتي) والإمام من بعدى، الذى محله منى محل هارون من موسى إلا أنه لاني بعدى وهو وليكم بعد الله ورسوله، وقد أنزل الله تبارك وتعالى على بذلك آية من كتابه (هي): (إنما وليكم الله ورسوله والذين آمنوا الذين يقيمون الصلاة ويؤتون الزكاة وهم راكعون)، و علي بن أبي طالب الذى أقام الصلاة و آتى الزكاة وهو راع يريد الله عزوجل فى كل حال.

١٤. سألت جبرئيل أن يستغف لي (السلام) عن تبليغ ذلك إليكم - أيها الناس - لعلمي بقلة المتقين وكثرة المنافقين وإدغال اللائمين وحيل المستهزئين بالسلام، الذين وصفهم الله فى كتابه بأنهم يقولون بالسنيتهم ما ليس فى قلوبهم، ويحسبون أنه هيناً وهو عند الله عظيم.

١٥. وكثرة أذاهم لي غير مرة حتى سموني أذناً وزعموا أني كذا لك لكثرة ملازمتي إياي وإقبالي عليه (وهو أه وأقبوله مني) حتى أنزل الله عزوجل فى ذلك (و منهم الذين يؤذون النبي ويقولون هو أذن، قل أذن - على الذين يزعمون أنه أذن) - خير لكم، يؤمن بالله ويؤمن للمؤمنين ورحمة للذين آمنوا منكم والذين يؤذون رسول الله لهم عذاب أليم). ولوشيت أن أسمى القائلين بذلك بأسمائهم لسميت وأن أومئ إليهم بأعينهم لأومأت وأن أدل عليهم لدلت، ولكنى والله فى أمورهم قد تكرمت.

١٦. وكل ذلك لا يرضى الله مني إلا أن أبلغ ما أنزل الله إلي (فى حق على)، ثم تلا: (يا أيها الرسول بلغ ما أنزل إليك من ربك - فى حق على - وإن لم تفعل فما بلغت رسالته والله يعصمك من الناس).

◀ اعلام رسمى ولايت و امامت دوازده امام ▶

١٧. أعلموا معاشر الناس (ذلك فيه وأفهموه وأعلموا) أن الله قد نصبه لكم ولياً وإماماً فرض طاعته على المهاجرين والأنصار وعلى التابعين لهم بإحسان، وعلى البادية والحاضر، وعلى الأعجمي والعربي، والحر والمملوك والصغير والكبير، وعلى الأبيض والأسود، وعلى كل موحد، ماض حكمه، جاز قوله، نافذ أمره، ملعون من خالفه، مرحوم من تبعه و صدقه، فقد غفر الله له ولمن سمع منه وأطاع له.

١٨. معاشر الناس، إنه آخر مقام أقومته في هذا المشهد، فاسمعوا وأطيعوا وانقادوا لأمر الله ربكم، فإن الله عز وجل هو مولاكم وإلهكم، ثم من دونه رسوله وتبىه المخاطب لكم، ثم من بعدى على وليكم وإمامكم بأمر الله ربكم، ثم الإمامة في ذريتي من ولده إلى يوم تلقون الله ورسوله.

١٩. لأحلال إلا ما أحله الله ورسوله وهم، ولأحرام إلا ما حرمه الله (عليكم) ورسوله وهم، والله عز وجل عرفني الأحلال والحرام وأنا أفضيت بما علمني ربي من كتابه وحلاله وحرامه إليه.

٢٠. معاشر الناس، (فضلوهم). مامن علم إلا وقد أحصاه الله في، وكل علم علمت فقد أحصيته في إمام المتقين، وما من علم إلا وقد علمته علياً، وهو الإمام المبين (الذي ذكره الله في سورة يس: (وكل شيء أحصيناه في إمام مبين).

٢١. معاشر الناس، لاتصلوا عنه ولا تنفروا منه، ولا تستنكفوا عن ولايته، فهو الذي يهدي إلى الحق ويعمل به، ويهتق الباطل وينهى عنه، ولا تأخذوه في الله لومة لائم.

٢٢. أول من آمن بالله ورسوله (لم يسبقه إلى الإيمان بي أحد)، والذي فدى رسول الله بنفسه، والذي كان مع رسول الله ولا أحد يعبد الله مع رسوله من الرجال غيره.

٢٣. (أول الناس صلاةً وأول من عبد الله معي. أمرته عن الله أن ينأى في مضجعي، ففعل فادياً لي بنفسه).

٢٤. معاشر الناس، فضلوهم فقد فضله الله، واقبلوه فقد نصبه الله.

٢٥. معاشر الناس، إنه إمام من الله، ولن يتوب الله على أحد أنكر ولايته ولن يغفر له، حتماً على الله أن يفعل ذلك بمن خالف أمره وأن يعذبه عذاباً نكراً أبداً الأباد و دهر الدهور. فاخذروا أن تخالفوه. فتصلوا ناراً وقودها الناس والحجارة أعدت للكافرين.

٢٦. معاشر الناس، بي - والله - بشرًا وأولون من النبيين والمرسلين، وأنا - (والله) - خاتم الأنبياء والمرسلين والحجة على جميع

المخلوقين من أهل السماوات والأرضين. فمن شك في ذلك فقد كفر كفر الجاهلية الأولى ومن شك في شيء من قولي

هذا فقد شك في كل ما أنزل إلي، ومن شك في واحد من الأئمة فقد شك في الكل منهم، والشاك فينا في النار.

٢٧. معاشر الناس، حباني الله عز وجل بهذه الفضيلة منّا منه على وإحساناً منه إلى ولا اله إلا هو، ألا له الحمد منى أبد الآبدن ودهر الدهرين وعلى كل حال.

٢٨. معاشر الناس، فضلوا علياً فإنه أفضل الناس بعدى من ذكر وأنى ما أنزل الله الرزق وبقي الخلق. ملعون ملعون، مغضوب مغضوب من ردّ على قولى هذا ولم يوافقه. ألا إن جبرئيل أخبرنى عن الله تعالى بذلك ويقول: «من عادى علياً ولم يتولّه فعليه لعنتى وغضبي»، (ولتنظر نفس ما قدمت لغد واتقوا الله - أن تخالفوه فتزل قدم بعد ثبوتها - إن الله خبير بما تعملون).

٢٩. معاشر الناس، إنّه جنب الله الذى ذكر فى كتابه العزيز، فقال تعالى (مخبراً عمّن يخافه): (أن تقول نفس يا حسرتا على ما فرطت فى جنب الله).

٣٠. معاشر الناس، تدبروا القرآن وأفهموا آياته وأنظروا إلى محكماته ولا تتبعوا متشابهه، فوالله لئن بيّنت لكم زواجه ولن يوضح لكم تفسيره إلا الذى أنا أخذ بيده ومصعده إلى وشائل بعضه (ورافعه بيدي) ومعلمكم: أن من كنت مولاه فهذا على مولاه، وهو على بن أبى طالب أخى وصيى، ومولاته من الله عز وجل أنزلها على.

٣١. معاشر الناس، إن علياً والطيبين من ولى (من صلبه) هم الثقل الأصغر، والقرآن الثقل الأكبر، فكل واحد منهما منى عن صاحبه وموافق له، لئن يفترقا حتى يردا على الحوض. ألا إنهم أمناء الله فى خلقه وحكامه فى أرضه.

٣٢. ألا وقد أدت، ألا وقد بلغت، ألا وقد أسمعت، ألا وقد أوضحت، ألا وإن الله عز وجل قال وأنا قلت عن الله عز وجل،

٣٣. ألا إنّه لا «أمير المؤمنين» غير أخى هذا، ألا لا تحل إمرة المؤمنين بعدى لأحد غيره.

❖ معرفى امير المؤمنين عليه السلام به وسيله پيامبر ﷺ

٣٤. ثم قال: «إيها الناس، من أولى بكم من أنفسكم؟ قالوا: الله ورسوله. فقال: ألا من كنت مولاه فهذا على مولاه، اللهم وال من واله و عاد من عاداه وأنصر من نصره واخذل من خذله.

٣٥. معاشر الناس، هذا على أخى وصيى واعى علمى، وخليفتى فى أمتى على من آمن بى وعلى تفسير كتاب الله عز وجل والداعى إليه والعمل بما يرضاه والمحارب لأعدائه والموالى على طاعته والنهى عن معصيته.

٣٦. إِنَّهُ خَلِيفَةُ رَسُولِ اللَّهِ وَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْإِمَامُ الْهَادِي مِنَ اللَّهِ، وَ قَاتِلُ النَّاكِثِينَ وَالْقَاسِطِينَ وَالْمَارِقِينَ بِأَمْرِ اللَّهِ.

٣٧. يَقُولُ اللَّهُ: (مَا يَبْدُلُ الْقَوْلُ لَدَى). بِأَمْرِكَ يَا رَبِّ أَقُولُ: اللَّهُمَّ وَالِ مِنْ وَالِهِ وَعَادِ مِنْ عَادَاهُ (وَأَنْصُرْ مَنْ نَصَرَهُ وَأَخْذُلْ مَنْ خَذَلَهُ)

وَالْعَنْ مَنْ أَنْكَرَهُ وَأَغْضِبْ عَلَى مَنْ جَحَدَ حَقَّهُ.

٣٨. اللَّهُمَّ إِنَّكَ أَنْزَلْتَ الْآيَةَ فِي عَلِيٍّ وَلِيَّكَ عِنْدَ تَبْيِينِ ذَالِكَ وَنَصَبِكَ إِيَّاهُ لِهَذَا الْيَوْمِ: (الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ

نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمْ الْإِسْلَامَ دِينًا)، وَقُلْتُ: (إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ)، وَقُلْتُ: (وَمَنْ يَتَّبِعْ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ

وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ).

٣٩. اللَّهُمَّ إِنِّي أَشْهَدُكَ أَنِّي قَدْ بَلَغْتُ.

❖ تأكيد بر توجه مردم به مسأله امامت

٤٠. مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنَّمَا أَكْمَلَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ دِينَكُمْ بِإِمَامَتِهِ. فَمَنْ لَمْ يَأْتَمْ بِهِ وَبِمَنْ يَقُومُ مَقَامَهُ مِنْ وُلْدِي مِنْ صَلْبِهِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ

وَالْعَرَضِ عَلَى اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ فَأُولَئِكَ الَّذِينَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ (فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ) وَ فِي النَّارِ هُمْ خَالِدُونَ، (لَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ الْعَذَابُ

وَلَا هُمْ يُنظَرُونَ).

٤١. مَعَاشِرَ النَّاسِ، هَذَا عَلَيٌّ، أَنْصَرُّكُمْ لِي وَأَحْفَقُكُمْ بِي وَأُقَرِّبُكُمْ إِلَيَّ وَأَعَزُّكُمْ عَلَيَّ، وَاللَّهُ عَزَّوَجَلَّ وَأَنَاغْنُهُ رَاضِيَانِ. وَ مَا نَزَلَتْ آيَةٌ

رِضًا (فِي الْقُرْآنِ) إِلَّا فِيهِ، وَلَا خَاطَبَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا إِلَّا بِدَائِهِ، وَلَا نَزَلَتْ آيَةٌ مَدْحٍ فِي الْقُرْآنِ إِلَّا فِيهِ، وَلَا شَهِدَ اللَّهُ بِالْجَنَّةِ فِي

(هَلْ أَتَى عَلَى الْإِنْسَانِ إِلَّا لَهُ، وَلَا أَنْزَلَهَا فِي سِوَاهُ وَلَا مَدَحَ بِهَا غَيْرُهُ).

٤٢. مَعَاشِرَ النَّاسِ، هُوَ نَاصِرُ دِينِ اللَّهِ وَالْمُجَادِلُ عَنِ رَسُولِ اللَّهِ، وَ هُوَ التَّقِيُّ النَّقِيُّ الْهَادِي الْمَهْدِي. نَبِيُّكُمْ خَيْرُ نَبِيٍّ وَ وَصِيُّكُمْ خَيْرُ

وَصِيٍّ (وَبَنُوهُ خَيْرُ الْأَوْصِيَاءِ). مَعَاشِرَ النَّاسِ، ذُرِّيَّةُ كُلِّ نَبِيٍّ مِنْ صَلْبِهِ، وَ ذُرِّيَّتِي مِنْ صَلْبِ (أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ) عَلِيٍّ.

٤٣. مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنَّ إِبْلِيسَ أَخْرَجَ آدَمَ مِنَ الْجَنَّةِ بِالْحَسَدِ، فَلَا تَحْسُدُوهُ فَتَحْبِطَ أَعْمَالُكُمْ وَتَزِلَّ أَقْدَامُكُمْ، فَإِنَّ آدَمَ أَهْبِطَ

إِلَى الْأَرْضِ بِخَطِيئَةٍ وَاحِدَةٍ، وَهُوَ صَفْوَةُ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ، وَكَيْفَ بِكُمْ وَأَنْتُمْ أَنْتُمْ وَ مِنْكُمْ أَعْدَاءُ اللَّهِ،

٤٤. أَلَا وَإِنَّهُ لَلْبَغِيضُ عَلِيًّا إِلَّا أَشَقِي، وَلَا يُوَالِي عَلِيًّا إِلَّا تَقِي، وَلَا يُؤْمِنُ بِهِ إِلَّا الْمُؤْمِنُ مُخْلِصٌ. وَفِي عَلِيٍّ - وَاللَّهِ - نَزَلَتْ سُورَةُ الْعَصْرِ: (بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، وَالْعَصْرُ، إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ) (إِلَّا عَلِيًّا الَّذِي آمَنَ وَرَضِيَ بِالْحَقِّ وَالصَّبْرِ).

٤٥. مَعَاشِرَ النَّاسِ، قَدْ اسْتَشْهَدْتُ اللَّهَ وَبَلَّغْتُكُمْ رَسُولِي وَمَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ.

٤٦. مَعَاشِرَ النَّاسِ، (إِتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ).

❖ اشاره به کارشکنی‌هاى منافقان

٤٧. مَعَاشِرَ النَّاسِ، (آمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالنُّورِ الَّذِي أَنْزَلَ مَعَهُ مِنْ قَبْلِ أَنْ نَطْمِسَ وُجُوهًا فَنَرُدُّهَا عَلَى أَدْبَارِهَا أَوْ نَلْعَنَهُمْ كَمَا لَعَنَّا أَصْحَابَ السَّبْتِ). (بِاللَّهِ مَا عَنِيَ بِهَذِهِ آيَةِ إِلَّا قَوْمًا مِنْ أَصْحَابِي أَعْرَفُهُمْ بِأَسْمَائِهِمْ وَأَنْسَابِهِمْ، وَقَدْ أَمِرْتُ بِالصَّفْحِ عَنْهُمْ فَلْيَعْمَلْ كُلُّ امْرِئٍ عَلَى مَا يَجِدُ لِعَلِيٍّ فِي قَلْبِهِ مِنَ الْحُبِّ وَالْبُغْضِ).

٤٨. مَعَاشِرَ النَّاسِ، النُّورُ مِنَ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ مَسْلُوكٌ فِي ثَمٍّ فِي عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ، ثُمَّ فِي النَّسْلِ مِنْهُ إِلَى الْقَائِمِ الْمُهْدِيِّ الَّذِي يَأْخُذُ بِحَقِّ اللَّهِ وَبِكُلِّ حَقٍّ هُوَ لَنَا، لِأَنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ قَدْ جَعَلَنَا حُجَّةً عَلَى الْمُقَصِّرِينَ وَالْمُعَانِدِينَ وَالْمُخَالِفِينَ وَالْخَائِنِينَ وَالْآتَمِينَ وَالظَّالِمِينَ وَالغَاصِبِينَ مِنْ جَمِيعِ الْعَالَمِينَ.

٤٩. مَعَاشِرَ النَّاسِ، أَنْذَرِكُمْ أَنِّي رَسُولُ اللَّهِ فَذَخَلْتُ مِنْ قَبْلِي الرُّسُلُ، أَفَأَنْ مِتُّ أَوْ قُتِلْتُ انْقَلَبْتُمْ عَلَى أَعْقَابِكُمْ؟ وَمَنْ يَنْقَلِبْ عَلَى عَقْبَيْهِ فَلَنْ يَصُرَ اللَّهُ شَيْئًا وَسَيَجْزِي اللَّهُ الشَّاكِرِينَ (الصَّابِرِينَ).

٥٠. أَلَا وَإِنَّ عَلِيًّا هُوَ الْمَوْصُوفُ بِالصَّبْرِ وَالشُّكْرِ، ثُمَّ مِنْ بَعْدِهِ وَوَلَدِي مِنْ صُلْبِهِ.

٥١. مَعَاشِرَ النَّاسِ، لَا تَمْتُوا عَلَيَّ بِإِسْلَامِكُمْ، بَلْ لَا تَمْتُوا عَلَيَّ اللَّهُ فَيُحِيطَ عَمَلِكُمْ وَيَسْخَطَ عَلَيْكُمْ وَيَبْتَلِيَكُمْ بِشُؤَاظٍ مِنْ نَارٍ وَنُحَاسٍ، إِنَّ رَبَّكُمْ لَبِا الْمُرْصَادِ.

٥٢. مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنَّهُ سَيَكُونُ مِنْ بَعْدِي أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ لَا يُنصَرُونَ.

٥٣. مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنَّ اللَّهَ وَأَنَا بَرِيئَانِ مِنْهُمْ.

٥٤. مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنَّهُمْ وَأَنْصَارَهُمْ وَأَتْبَاعَهُمْ وَأَشْيَاعَهُمْ فِي الدَّرَكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ وَلَيْسَ مَثْوَى الْمُتَكَبِّرِينَ.

٥٥. أَلَا إِنَّهُمْ أَصْحَابُ الصَّحِيفَةِ، فَلْيَنْظُرْ أَحَدُكُمْ فِي صَحِيفَتِهِ!!

٥٦. مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنِّي أَدْعُهَا إِمَامَةً وَوَرِاثَةً (فِي عَقْبِي إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ)، وَقَدْ بَلَغْتُ مَا أُمِرْتُ بِتَبْلِيغِهِ حُجَّةً عَلَى كُلِّ حَاضِرٍ وَغَائِبٍ
وَ عَلَى كُلِّ أَحَدٍ مِمَّنْ شَهِدَ أَوْ لَمْ يَشْهَدْ، وَوَلَدًا أَوْ لَمْ يُولَدْ، فَلْيَبْلُغِ الْحَاضِرُ الْغَائِبَ وَالْوَالِدُ الْوَلَدَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ.

٥٧. وَسَيَجْعَلُونَ الْإِمَامَةَ بَعْدِي مُلْكًا وَاعْتِصَابًا، (أَلَا لَعَنَ اللَّهُ الْفَاصِسِينَ الْمُعْتَصِبِينَ)، وَعِنْدَهَا سَنَفْرُغُ لَكُمْ أَيُّهَا الثَّقَلَانِ (مَنْ يَفْرُغُ)
وَيُرْسَلُ عَلَيْكُمَا شَوَاظٌ مِنْ نَارٍ وَنُحَاسٌ فَلَا تَنْتَصِرَانِ.

٥٨. مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ لَمْ يَكُنْ لِيَذْرِكُمْ عَلَى مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ حَتَّى يَمِيزَ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ، وَ مَا كَانَ اللَّهُ لِيُطْلِعَكُمْ عَلَى
الْغَيْبِ.

٥٩. مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنَّهُ مَا مِنْ قَرْيَةٍ إِلَّا وَاللَّهُ مُهْلِكُهَا بِتَكْذِيبِهَا قَبْلَ يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَ مَمْلِكُهَا الْإِمَامَ الْمَهْدِيَّ وَاللَّهُ مُصَدِّقٌ وَعْدُهُ.

٦٠. مَعَاشِرَ النَّاسِ، قَدْ ضَلَّ قَبْلَكُمْ أَكْثَرُ الْأَوَّلِينَ، وَاللَّهُ لَقَدْ أَهْلَكَ الْأَوَّلِينَ، وَهُوَ مُهْلِكُ الْآخِرِينَ. قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: (أَلَمْ نُهْلِكِ الْأَوَّلِينَ،
ثُمَّ نَتَّبِعُهُمُ الْآخِرِينَ، كَذَلِكَ نَفْعَلُ بِالْمُجْرِمِينَ، وَيَلُ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ).

٦١. مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنَّ اللَّهَ قَدْ أَمَرَنِي وَنَهَانِي، وَقَدْ أَمَرْتُ عَلِيًّا وَنَهَيْتُهُ (بِأَمْرِهِ). فَعَلِمَ الْأَمْرَ وَالنَّهْيَ لَدَيْهِ، فَاسْمَعُوا لِأَمْرِهِ تَسَلَّمُوا
وَاطِيعُوهُ تَهْتَدُوا وَانْتَهَوْا لِئَنَّهُ تَرشُدُوا، (وَاصْبِرُوا إِلَى مُرَادِهِ) وَلَا تَتَفَرَّقُوا بِكُمْ السَّبِيلُ عَنْ سَبِيلِهِ.

❖ معرفى پيروان اهل بيت (عليه السلام) و دشمنان آنها

٦٢. مَعَاشِرَ النَّاسِ، أَنَا صِرَاطُ اللَّهِ الْمُسْتَقِيمِ الَّذِي أَمَرَكُمْ بِاتِّبَاعِهِ، ثُمَّ عَلِيٌّ مِنْ بَعْدِي. ثُمَّ وَوَلَدِي مِنْ صُلْبِهِ أَيْمَةٌ (الْمَهْدِي)، يَهْدُونَ إِلَيَّ
الْحَقُّ وَ بِهِ يَعْدِلُونَ. ثُمَّ قَرَأَ: «بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ، إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَ
إِيَّاكَ نَسْتَعِينُ، اهُدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ، صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَ لَا الضَّالِّينَ»، وَقَالَ: فِي نَزَلَتْ
وَفِيهِمْ (وَاللَّهُ) نَزَلَتْ، وَلَهُمْ عَمَّتْ وَإِيَّاهُمْ خَصَّتْ، أُولَئِكَ أَوْلِيَاءُ اللَّهِ الَّذِينَ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ، أَلَا إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ
هُمُ الْغَالِبُونَ.

٦٣. أَلَا إِنَّ أَعْدَائَهُمْ هُمُ السُّفَهَاءُ الْعَاوُونَ إِخْوَانُ الشَّيَاطِينِ يُوْحَى بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ زُخْرُفَ الْقَوْلِ غُرُورًا.

٦٤. أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَهُمُ الَّذِينَ ذَكَرَهُمُ اللَّهُ فِي كِتَابِهِ، فَقَالَ عَزَّوَجَلَّ: (لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ، أُولَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ وَأَيَّدَهُم بِرُوحٍ مِنْهُ وَيَدْخُلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرَى مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ أُولَئِكَ حِزْبُ اللَّهِ هُمْ الْمُفْلِحُونَ).

٦٥. أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَهُمُ الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ وَصَفَهُمُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ فَقَالَ: (الَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ أُولَئِكَ لَهُمُ الْأَمْنُ وَهُمْ مُهْتَدُونَ).

٦٦. (أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَهُمُ الَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَرْتَابُوا).

٦٧. أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَهُمُ الَّذِينَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ بِسَلَامٍ آمِنِينَ، تَتَلَقَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ بِالسَّلَامِ يَقُولُونَ: (سَلَامٌ عَلَيْكُمْ طِبْتُمْ فَادْخُلُوا خَالِدِينَ).

٦٨. أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَهُمُ، لَهُمُ الْجَنَّةُ يُرْزَقُونَ فِيهَا بِغَيْرِ حِسَابٍ.

٦٩. أَلَا إِنَّ أَعْدَاءَهُمُ الَّذِينَ يَصَلُونَ سَعِيرًا.

٧٠. أَلَا إِنَّ أَعْدَاءَهُمُ الَّذِينَ يَسْمَعُونَ لِحَبَّتِهِمْ شَهيقًا وَهِيَ تَفُورُ وَيَرُونَ لَهَا زَفِيرًا.

٧١. أَلَا إِنَّ أَعْدَاءَهُمُ الَّذِينَ قَالَ اللَّهُ فِيهِمْ: (كُلَّمَا دَخَلَتْ أُمَّةٌ لَعَنَتْ أُخْتَهَا حَتَّى إِذَا ادَّارَكُوا فِيهَا جَمِيعًا قَالَتْ أُخْرِيَهُمْ لِأُولِيهِمْ رَبَّنَا هَؤُلَاءِ أَضَلُّونَا فَآتِهِمْ عَذَابًا ضِعْفًا مِنَ النَّارِ، قَالَ لِكُلِّ ضِعْفٌ وَلَكِنْ لَا تَعْلَمُونَ).

٧٢. أَلَا إِنَّ أَعْدَاءَهُمُ الَّذِينَ قَالَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ: (كُلَّمَا أَلْتَمَى فِيهَا فَوْجٌ سَأَلَهُمْ خَزَنَتُهَا أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَذِيرٌ، قَالُوا بَلَى قَدْ جَاءَنَا نَذِيرٌ فَكَذَّبْنَا وَقُلْنَا مَا نَزَّلَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا فِي ضَلَالٍ كَبِيرٍ وَقَالُوا لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ أَوْ نَعْقِلُ مَا كُنَّا فِي أَصْحَابِ السَّعِيرِ، فَاعْتَرَفُوا بِذَنبِهِمْ فَسُحِّقًا لِأَصْحَابِ السَّعِيرِ).

٧٣. أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَهُمُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ، لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ.

٧٤. مَعَاشِرَ النَّاسِ، شَتَّانَ مَا بَيْنَ السَّعِيرِ وَالْأَجْرِ الْكَبِيرِ.

٧٥. (مَعَاشِرَ النَّاسِ)، عَدُوْنَا مَنْ دَمَهُ اللَّهُ وَلَعَنَهُ، وَوَلِيْنَا (كُلُّ) مَنْ مَدَحَهُ اللَّهُ وَ أَحَبَّهُ.

٧٦. معاشر الناس، ألا وإني (أنا) النذير و علي البشير.

٧٧. (معاشر الناس)، ألا وإني مُنذرٌ و علي هادي.

٧٨. معاشر الناس (ألا) وإني نبي و علي وصي.

٧٩. (معاشر الناس، ألا وإني رسول و علي الإمام و الوصي من بعدي، والأئمة من بعده وئده. ألا وإني والدهم وهم يخرجون من صلبه).

﴿ معرفت حضرت مهدی علیہ السلام ﴾

٨٠. ألا إن خاتم الأئمة من القائم المهدي. ألا إنه الظاهر على الدين. ألا إنه المنتقم من الظالمين. ألا إنه فاتح الحصون و هادئها. ألا إنه غالب كل قبيلة من أهل الشرك و هادئها.

٨١. ألا إنه المدرك بكل ثار لا ولياء الله. ألا إنه الناصر لدين الله.

٨٢. ألا إنه العراف من بحر عميق. ألا إنه يسم كل ذي فضل بفضله و كل ذي جهل بجهله. ألا إنه خيرة الله و مختاره. ألا إنه وارث كل علم و المحيط بكل فهم.

٨٣. ألا إنه المخبر عن ربه عز وجل و المشيد لأمر آياته. ألا إنه الرشيد السديد. ألا إنه المفوض إليه.

٨٤. ألا إنه قد بشر به من سلف من القرون بين يديه.

٨٥. ألا إنه الباقي حجة و لا حجة بعده و لا حق إلا معه و لا نور إلا عنده.

٨٦. ألا إنه لا غالب له و لا منصور عليه. ألا إنه ولي الله في أرضه، و حكمه في خلقه، و أمينه في سره و علانيته.

﴿ مطرح كردن بيعت ﴾

٨٧. معاشر الناس، إني قد بينت لكم و أفهمتكم، و هذا علي يفهمكم بعدي.

٨٨. ألا وإني عند انقضاء خطبتي أدعوكم إلى مصافقتي على بيعته و الإقرار به، ثم مصافقتي بعدي.

٨٩. أَلَا وَإِنِّي قَدْ بَايَعْتُ اللَّهَ وَ عَلَى قَدْ بَايَعَنِي. وَأَنَا آخِذُكُمْ بِالْبَيْعَةِ لَهُ عَنِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ. (إِنَّ الَّذِينَ يُبَايِعُونَكَ إِنَّمَا يُبَايِعُونَ اللَّهَ، يَدُ اللَّهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ. فَمَنْ نَكَثَ فَإِنَّمَا يَنْكُثُ عَلَى نَفْسِهِ، وَمَنْ أَوْفَى بِمَا عَاهَدَ عَلَيْهِ اللَّهُ فَسَيُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا).

❖ بيان واجبات و محرمات

٩٠. مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنَّ الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ، (فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ).

٩١. مَعَاشِرَ النَّاسِ، حُجُّوا الْبَيْتَ، فَمَا وَرَدَهُ أَهْلُ بَيْتِ إِلَّا اسْتَعْنُوا وَ أَبْشِرُوا، وَلَا تَحْلَفُوا عَنْهُ إِلَّا بِتِرْوَا وَ افْتَقَرُوا.

٩٢. مَعَاشِرَ النَّاسِ، مَا وَقَفَ بِالْمَوْقِفِ مُؤْمِنٌ إِلَّا غَفَرَ اللَّهُ لَهُ مَا سَلَفَ مِنْ ذَنْبِهِ إِلَى وَقْتِهِ ذَلِكَ، فَإِذَا انْقَضَتْ حَجَّتُهُ اسْتَأْنَفَ عَمَلَهُ. مَعَاشِرَ النَّاسِ، الْحُجَّاجُ مُعَانُونَ وَ نَفَقَاتُهُمْ مُخْلَفَةٌ عَلَيْهِمْ وَاللَّهُ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ.

٩٣. مَعَاشِرَ النَّاسِ، حُجُّوا الْبَيْتَ بِكَمَالِ الدِّينِ وَ التَّفَقُّهِ، وَلَا تَنْصَرِفُوا عَنِ الْمَشَاهِدِ إِلَّا بِتَوْبَةٍ وَ إِقْلَاعٍ.

٩٤. مَعَاشِرَ النَّاسِ، أَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَ آتُوا الزَّكَاةَ كَمَا أَمَرَكُمُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ، فَإِنْ طَالَ عَلَيْكُمُ الْأَمَدُ فَقَصِّرْتُمْ أَوْ نَسِيتُمْ فَعَلَى و لِيُكْمِ و مَبِينٌ لَكُمْ، الَّذِي نَصَبَهُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ لَكُمْ بَعْدِي أَمِينٌ خَلَقَهُ. إِنَّهُ مِنِّي وَ أَنَا مِنْهُ، وَ هُوَ وَ مَنْ تَخَلَّفَ مِنْ ذُرِّيَّتِي يُخْبِرُونَكُمْ بِمَا تَسْأَلُونَ عَنْهُ وَ يُبَيِّنُونَ لَكُمْ مَا لَا تَعْلَمُونَ.

٩٥. أَلَا إِنَّ الْحَلَالَ وَ الْحَرَامَ أَكْثَرُ مِنْ أَنْ أَحْصِيَهُمَا وَ أَعْرِفَهُمَا فَأَمْرٌ بِالْحَلَالِ وَ أَنْهَى عَنِ الْحَرَامِ فِي مَقَامٍ وَاحِدٍ، فَأَمَرْتُ أَنْ آخِذَ الْبَيْعَةَ مِنْكُمْ وَ الصَّفْقَةَ لَكُمْ بِقَبُولِ مَا جِئْتُ بِهِ عَنِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ فِي عَلِيٍّ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْأَوْصِيَاءِ مِنْ بَعْدِهِ الَّذِينَ هُمْ مِنِّي وَ مِنْهُ إِمَامَةٌ فِيهِمْ قَائِمَةٌ، خَاتِمُهَا الْمَهْدِيُّ إِلَى يَوْمِ يَلْقَى اللَّهُ الَّذِي يَقْدَرُ وَ يَقْضَى.

٩٦. مَعَاشِرَ النَّاسِ، وَ كُلُّ حَلَالٍ دَلَّيْتُمْ عَلَيْهِ وَ كُلُّ حَرَامٍ نَهَيْتُمْ عَنْهُ فَإِنِّي لَمْ أَرْجِعْ عَنْ ذَلِكَ وَ لَمْ أُبَدِّلْ. أَلَا فَادْكُرُوا ذَلِكَ وَ أَحْفَظُوهُ وَ تَوَاصَوْا بِهِ، وَلَا تُبَدِّلُوهُ وَ لَا تُغَيِّرُوهُ. أَلَا وَ إِنِّي أُجَدِّدُ الْقَوْلَ: أَلَا فَاقِيمُوا الصَّلَاةَ وَ آتُوا الزَّكَاةَ وَ آمُرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَ أَنْهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ.

٩٧. أَلَا وَإِنَّ رَأْسَ الْأَمْرِ بِالْمَعْرُوفِ أَنْ تَتَّبِعُوا إِلَى قَوْلِي وَتُبَلِّغُوهُ مَنْ لَمْ يَحْضُرْ وَتَأْمُرُوهُ بِقَبُولِهِ عَنِّي وَتَنْهَوُهُ عَن مُخَالَفَتِهِ، فَإِنَّهُ أَمْرٌ مِنَ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ وَمَنِي. وَلَا أَمْرَ بِمَعْرُوفٍ وَلَا نَهْيَ عَن مُنْكَرٍ إِلَّا مَعَ إِمَامٍ مَّعْصُومٍ.

٩٨. مَعَاشِرَ النَّاسِ، الْقُرْآنُ يُعَرِّفُكُمْ أَنَّ الْأَئِمَّةَ مِنْ بَعْدِهِ وُلْدُهُ، وَعَرَفْتَكُمْ إِنَّهُمْ مِنِّي وَمِنْهُ، حَيْثُ يَقُولُ اللَّهُ فِي كِتَابِهِ: (وَجَعَلَهَا كَلِمَةً بَاقِيَةً فِي عَقْبِهِ). وَقُلْتُ: «لَنْ تَضِلُّوا مَا إِنْ تَمَسَّكْتُمْ بِهِمَا».

٩٩. مَعَاشِرَ النَّاسِ، التَّقْوَى، التَّقْوَى، وَاحْذَرُوا السَّاعَةَ كَمَا قَالَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ: (إِنَّ زَلْزَلَةَ السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظِيمٌ).

١٠٠. أَذْكُرُوا الْمَمَاتَ (وَالْمَعَادَ) وَالْحِسَابَ وَالْمَوَازِينَ وَالْمِحْاسِبَةَ بَيْنَ يَدَيِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالثَّوَابَ وَالْعِقَابَ. فَمَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ أَثِيبَ عَلَيْهَا وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَيْسَ لَهُ فِي الْجَنَانِ نَصِيبٌ.

❖ بيعة گرفتن رسمی

١٠١. مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنَّكُمْ أَكْثَرُ مِنْ أَنْ تُصَافِقُونِي بِكَفٍّ وَاحِدٍ فِي وَقْتٍ وَاحِدٍ، وَقَدْ أَمَرَنِي اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ أَنْ آخُذَ مِنْ أَلْسِنَتِكُمْ الْإِقْرَارَ بِمَا عَقَّدْتُ لِعَلِيٍّ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ، وَلِمَنْ جَاءَ بَعْدَهُ مِنَ الْأَئِمَّةِ مِنِّي وَمِنْهُ، عَلَى مَا أَعْلَمْتَكُمْ أَنَّ ذُرِّيَّتِي مِنْ صُلْبِهِ.

١٠٢. فَقُولُوا بِأَجْمَعِكُمْ: «إِنَّا سَامِعُونَ مُطِيعُونَ رَاضُونَ مُنْقَادُونَ لِمَا بَلَّغْتَ عَن رَّبِّنَا وَرَبِّكَ فِي أَمْرِ إِمَامِنَا عَلِيِّ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَمَنْ وُلِدَ مِنْ صُلْبِهِ مِنَ الْأَئِمَّةِ نُبَايَعُكَ عَلَى ذَلِكَ بِقُلُوبِنَا وَأَنْفُسِنَا وَالسِّنِّتِنَا وَأَيْدِينَا. عَلَى ذَلِكَ نَحْيِي وَعَلَيْهِ نَمُوتُ وَعَلَيْهِ نُبْعَثُ. وَلَا نَغْيَرُ وَلَا نَبْدَلُ، وَلَا نَشْكُ (وَلَا نَجْهَدُ) وَلَا نَرْتَابُ، وَلَا نَرْجِعُ عَنِ الْعَهْدِ وَلَا نَنْقُضُ الْمِيثَاقَ. وَعَظَّتْنَا بِوَعْظِ اللَّهِ فِي عَلِيِّ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْأَئِمَّةِ الَّذِينَ ذَكَرْتَ مِنْ ذُرِّيَّتِكَ مِنْ وُلْدِهِ بَعْدَهُ، الْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ وَمَنْ نَصَبَهُ اللَّهُ بَعْدَهُمَا. فَالْعَهْدُ وَالْمِيثَاقُ لَهُمْ مَاخُودٌ مِنَّا، مِنْ قُلُوبِنَا وَأَنْفُسِنَا وَالسِّنِّتِنَا وَضَمَائِرِنَا وَأَيْدِينَا. مَنْ أَدْرَكَهَا بِيَدِهِ وَإِلَّا فَقَدْ أَقْرَبَ بِلِسَانِهِ، وَلَا نَبْتَغِي بِذَلِكَ بَدَلًا وَلَا يَرَى اللَّهُ مِنْ أَنْفُسِنَا حَوْلًا. نَحْنُ نُؤَدِّي ذَلِكَ عَنكَ الدَّانِي وَالْقَاصِي مِنْ أَوْلَادِنَا وَأَهَالِينَا، وَنُشْهِدُ اللَّهَ بِذَلِكَ وَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا وَأَنْتَ عَلَيْنَا بِهِ شَهِيدٌ».

١٠٣. مَعَاشِرَ النَّاسِ، مَا تَقُولُونَ فَإِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ كُلَّ صَوْتٍ وَخَافِيَةٍ كُلِّ نَفْسٍ، (فَمَنْ اهْتَدَى فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا)، وَمَنْ بَايَعَ فَإِنَّمَا يُبَايِعُ اللَّهَ، (يَدُ اللَّهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ).

١٠٤. مَعَاشِرَ النَّاسِ، فَبَايَعُوا اللَّهَ وَبَايَعُونِي وَبَايَعُوا عَلِيًّا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ وَالْأَئِمَّةَ (مِنْهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ) كَلِمَةً بَاقِيَةً. يَهْلِكُ اللَّهُ مَنْ عَدَرَ وَ يَرْحَمُ مَنْ وَفَى، (وَمَنْ نَكَثَ فَإِنَّمَا يَنْكُثُ عَلَى نَفْسِهِ وَمَنْ أَوْفَى بِمَا عَاهَدَ عَلَيْهِ اللَّهُ فَسَيُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا).

١٠٥. مَعَاشِرَ النَّاسِ، قُولُوا الَّذِي قُلْتُ لَكُمْ وَسَلِّمُوا عَلَيَّ عَلَى بَايَعَةِ الْمُؤْمِنِينَ، وَقُولُوا: (سَمِعْنَا وَ أَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ)، وَقُولُوا: (الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنْ هَدَانَا اللَّهُ لَقَدْ جَاءَتْ رُسُلٌ رَبَّنَا بِالْحَقِّ).

١٠٦. مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنَّ فَضَائِلَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عِنْدَ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ - وَقَدْ أَنْزَلَهَا فِي الْقُرْآنِ - أَكْثَرُ مِنْ أَنْ أُحْصِيَهَا فِي مَقَامٍ وَاحِدٍ، فَمَنْ أَنْبَأَكُمْ بِهَا وَعَرَفَهَا فَصَدَّقُوهُ.

١٠٧. مَعَاشِرَ النَّاسِ، مَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَعَلِيًّا وَالْأَئِمَّةَ الَّذِينَ ذَكَرْتُهُمْ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا.

١٠٨. مَعَاشِرَ النَّاسِ، السَّابِقُونَ إِلَى مُبَايَعَتِهِ وَمَوَالِيَتِهِ وَالتَّسْلِيمِ عَلَيْهِ بِأَمْرِ الْمُؤْمِنِينَ أَوْلَىكَ هُمُ الْفَائِزُونَ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ.

١٠٩. مَعَاشِرَ النَّاسِ، قُولُوا مَا يَرْضَى اللَّهُ بِهِ عَنْكُمْ مِنَ الْقَوْلِ، فَإِنْ تَكْفُرُوا أَنْتُمْ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا فَلَنْ يَضُرَّ اللَّهَ شَيْئًا.

١١٠. اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِلْمُؤْمِنِينَ (بِمَا أَدَّيْتُ وَأَمَرْتُ) وَاغْضِبْ عَلَيَّ (الْجَاهِدِينَ) الْكَافِرِينَ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ.

صَدَقَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ